

ČASOPIS

NOVEMBER 2017
NOVEMBER 2018

Bratislavský
samosprávny
kraj

Každé počínanie pod nebom má svoj chvíľu...

Dlho sa o tom šušľalo, potom verejne hovorilo. A aj keď sme si mysleli, že si to nakoniec rozmyslí, nestalo sa tak. Naša pani riaditeľka Ing. Edita Kruzslíková po 20-tich rokoch a 5-tich mesiacoch k 31. 03. 2018 ukončila svoje účinkovanie v DSS prof. Karola Matulaya.

„Loď, ktorá sa plaví do neznáma, stratí svoj smer ak ju opustíš, čaká preto, že ju

práve Ty nezradíš, tak ešte chvíľu zostaň, chvíľu zostaň, kým tu máš priateľov. Tú loď, čo sa plaví do neznáma, kapitán už dávno opustil, zachráni ju ľudia, ktorým nikdy neveril, tak ešte chvíľu zostaň, chvíľu zostaň, kým tu máš priateľov. Lodi, ktorá pláva do neznáma, rieka zabľúdiť nedovolí, každý deň z tej rieky piješ nádej a česť, tak ešte chvíľu zostaň, chvíľu zostaň, kým tu máš priateľov. Práve v tejto chvíľi svet sa na nás díva, stále nám, stále nám verí. Všetko je už dávno vpísané vo hviezdach, že naša loď sa k moru doplaví.“

Slová tejto piesne od skupiny Tublatanka sa 4. apríla 2018 spevom i hrou na gitare prostredníctvom Michala Kraloviča niesli na-

šou jedálňou. Nimi inšpirovaná bola i Janka Čajágievová v svojom trefnom a precítenom príhovore. Veršotvorný talent nezaprela Monika Bárdošová a svojimi poetickými slovami prispela k umocneniu celkovej atmosféry vtahujúcej nás cez slzy i smiech do spomienok i momentálnej reality.

Nielen zamestnanci, ale i rodičia, klienti, priatelia i spolupracovníci z rôznych oblastí mali možnosť sa prísť rozlúčiť s našou od-

chádzajúcou p. riaditeľkou, a vzájomným stretnutím tak vytvorí spoločnosť spájajúce minulosť i prítomnosť, a veríme, že i budúcnosť nášho zariadenia.

Keďže naším zriaďovateľom je Bratislavský samosprávny kraj, v zmysle ustanovenia § 4 Zákona č. 552/2003 Z.z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších zmien a dodatkov dňom 01. apríla 2018 dočasne poveril výkonom funkcie riaditeľky – štatutárneho orgánu organizácie DSSpKM – Mgr. Janu Čajágievú (vedúcu úseku diagnostiky a autizmu DSSpKM).

Dňa 17. septembra 2018 vypísal výberové konanie na riaditeľa DSSpKM. Na naše potešenie a s našou podporou sa ho zúčastnila aj naša dočasne poverená výkonom funkcie riaditeľky Janka. Prezentovala a obhajovala na ňom vypracovanú koncepciu efektívneho riadenia DSSpKM. Keďže nebola jedinou záujemkyňou, na oznámenie výsledkov sme čakali s miernym napätím. Po „dlhých“ dvoch týždňoch sme sa dočkali radosného oznámenia od podpredsedu BSK a predsedu VK Mgr. Mikuláša Krippela, PhD., že Janka pri hodnotení výberovou komisiou vyhoveľa vyhláseným požiadavkám a v celkovom poradí uchádzačov sa umiestnila na 1. mieste!

Súhlas s výsledkom výberovej komisie hlasovaním potvrdili dňa 22. 10. 2018 členovia Komisie zdravotníctva a sociálnych vecí BSK a dňa 16. 11. 2018 zastupiteľstvo BSK jednohlasne potvrdilo jej menovanie za riaditeľku DSS prof. Karola Matulaya.

Proces výberu a menovania riaditeľky bol zdĺhavý, trval 8 mesiacov. Sme radi, že prebehol hladko, pokojne, bez zakolísania. Vďaka samotnej Janke Čajágieovej, ktorá je citujúca slová nominovania na ocenenie BSK v sociálnej oblasti za rok 2015

„...výborná odborníčka, motivátorka, poradkyňa, koordinátorka, je príkladom pracovnosti, zodpovednosti a profesionality. A pri tom všetkom jej nechýba ani prísnosť, ľudskosť, tolerancia a nadhľad. Skrátka, je dôležitým pilierom zariadenia (20 rokov!), vďaka ktorému môžeme poskytovať kvalitné sociálne služby našim prijímateľom a prispievať tak k rozvoju sociálnych služieb v Bratislavskom kraji.“ (mimochodom bola nielen nominovaná, ale aj ocenená!). Ale i vďaka všetkým zamestnancom, ktorí pracovali súdržne, jednotne ako jeden tím a zodpovedne, každý na svojom mieste.

„Jani, ĎAKUJEME za odvahu prijať novú výzvu a GRATULUJEME k vymenovaniu.“

Nech strop, ktorý dosiahla naša bývalá p. riaditeľka je pre Teba prahom, od ktorého sa odrazíš.“

Text: A. Forgáčová, foto: archív DSSpKM, E. Forgáč

Čo nového, KAMKÁČI...?

Po divadelných hrách na doskách, ktoré znamenajú svet a popri prechádzkach a pomoci na ulici vrámci komunitno-inkluzívneho projektu „Čistíme Dúbravku“

si naši divadelníci z Divadla KAMKO rozširujú svoje obzory o ďalšiu zaujímavú aktivitu.

Aj vďaka nej si DSS prof. Karola Matulaya vytvoril kanál na webovom portáli youtube, aby s Vami mohol zdieľať toto staré, ale v každej dobe krásne umenie.

Nech sa páči, predstavujeme Vám umenie, ktorým momentálne žijú naši divadelníci.

Umenie ANIMOVANEJ TVORBY.

Stop motion, fázová animácia, pookienková animácia. To sú tri zaužívané názvy pre konkrétnu techniku animácie. Pri nej sa zvolený objekt musí ručne posúvať alebo upravovať o malé kroky tak, aby pri následnom spojení viacerých snímok dokopy vznikol dojem plynulého pohybu. Ide o starú techniku, ktorá sa využíva už mnoho desiatok rokov. Len si spomeňte na rozprávky ako Pat a Mat, Pingu, ovečka Shawn či film Chobotničky z druhého poschodia.

Širokej verejnosti ju dnes približujú moderné technológie, ktoré sú aj pre ľudí s inakosťou veľmi blízke. Niekomu možno aj viac ako nám dospelým. Ja osobne si myslím, že technika patrí do vyučovacieho i rehabilitačného procesu. Motivuje k činnosti za pomoci vhodných a hlavne prístupných nástrojov. Tak prečo ju nevyužiť!

Aj keď nevýhodou fázovej animácie je pomerne zdĺhavá technika tvorby, naopak, jej výhodou je možnosť animovať takmer čo-

koľvek – plastelínu, hlinu, najrôznejšie modely, predmety alebo figúrky. Nezabudnime aj na človeka. Tvorba samotná je neuveriteľne zábavný proces. Základom je manipulovať zvoleným objektom a postupne meniť jeho polohu. Každú zmenu pritom zachytíme na samostatnú fotografiu. Pohybovať pritom nemusíme len s objektom, ale aj s fotoaparátom. Predstavujem si využitie tejto techniky napríklad v keramickej dielni, kde hlina záračne ožije, alebo v textilnej dielni, kde krosná budú tkáť svoj vlastný príbeh. Na vytvorenie minútového videa potrebujeme nafotiť cca 600 obrázkov.

Tvorba animácií prináša oveľa väčšiu pridanú hodnotu. Pomocou nej môžu terapeuti obohatiť svoje hodiny o novú zážitkovú techni-

ku, ktorá pomôže ľuďom s inakosťou nadobudnúť nové alebo staronové zručnosti pomocou zážitkového učenia. Naučia sa pracovať s technikou, svojou predstavivosťou a v neposlednom rade získajú jedinečnú možnosť prezentácie. Tak seba samého, ako aj práce, ktorú robia, či ľudí v ich blízkom i širokom okolí. Pomocou animácie získajú príležitosť na sebaujadrenie. Môžu v sebe odhaliť skrytý talent a dosiaľ nepoznané schopnosti.

Aj my sme ešte len na začiatku. Ak by ste si chceli pozrieť ako vyzerá taká animácia z našej dielne, smelo kliknite na YouTube kanál DSS prof. Karola Matulaya. Nájdete tam krátky animovaný film, ktorý sme spolu s Mojmirom Cikraiom (herec) a Jankom Procházkom (fotograf) vytvorili ako úpútavku na plavecké preteky 2018.

Chcete si vyskúšať vytvoriť svoju vlastnú animáciu? Smelo do toho! Pár rád ako na to:

Na začiatok je dobré si napísať scenár. Pri samotnej realizácii tak presne vieme, kde sme, čo sme už natočili a čo nás ešte čaká.

Ďalším krokom je výber objektu, ktorý budeme animovať a príprava vhodnej scény. Fantázií sa medzi nekladú!!! Môže to byť kartónová krabica, v ktorej sa bude odohrávať napínavý dej, alebo celá miestnosť, v ktorej zažijú nejedno dobrodružstvo vecí, ktoré sa tam nachádzajú bežne a my ich oživíme.

Nezabudnime na osvetlenie, aby sme zachytili čo najviac detailov. Inak môžeme byť sklamaní z tmavých záberov, na ktorých nie sú vidieť detaily, na ktorých sme sa toľko natrápili. Úplne postačí obyčajná stolová lampa.

Fotoaparát. Mobilný telefón, digitálna zrkadlovka,... Dôležité je, aby mal možnosť manuálneho nastavenia. Vďaka tomu bude mať každý záber rovnaké parametre. Ďalej je dôležité aby sme pri snímaní zabránili pohybu fotoaparátu, čo najlepšie docielime statívom a diaľkovým ovládačom spúšte.

Animačný softvér. Ako som spomínal, dnešná doba nám praje. Na trhu je množstvo animačného softvéru. Za spomienku stojí jednoduchý movie maker, ktorý umožňuje vytvárať filmy z fotografií.

Už len kreatívny nápad a zažijete mnoho neopakovateľnej zábavy.

Text a foto: E. Forgáč

Pozrime sa na „ZÚBKA“..

Rodičovské skupiny v DSSpKM

Potreba ľudskej blízkosti, vzájomnosti, podpory a pochopenia. Potreba informovanosti a zdieľania. To sú základné dôvody pre fungovanie rodičovských skupín v našom zariadení. Snažíme sa vytvárať podmienky, aby sa stretli rodičia, ktorí si majú čo povedať.

Aktuálne fungujú 2 skupiny pre rodičov malých detí s autizmom. Stretávajú sa 1x mesačne v čase, keď ich deti sú v skupine v DSS alebo vo večerných hodinách, keď sa o deti starajú oteckovia či babičky. Obsahovo sú zamerané na rodičov a ich potreby. Niekedy sú to vyčerpávajúce informácie, inokedy hlboké zamyslenia.

Vzájomná podpora dodáva rodičom silu, energiu a optimizmus, že

aj tie náročné chvíle sa dajú zvládnuť. Keďže to hovoria rodičia, je to predsa pravda! Podporujú sa navzájom v tom, že aj s týmito deťmi vedia žiť plnohodnotný rodinný život plný zábavy a smiechu. A my, terapeuti, ktorí skupiny vedieme, sme radi, že im občas vieme odbornou poradiť či len aktívne počúvať a spoločne hľadať riešenia na mnohé situácie, ktoré ich v živote postretnú.

Témy, ktorým sme sa venovali:

- Zvládanie situácií na verejnosti.
- Otestované dovolenkové destinácie.
- Vhodné hry a hračky.
- Plány do budúcnosti.
- Rodinné vzťahy, starí rodičia.
- Potreby dieťaťa s PAS vs potreby rodičov.
- Oteckovia.
- Kompenzácie.
- Bezpečnosť detí a mnohé ďalšie.

Text: J. Čajágová

Takto si tu žijeme

Adventné tvorivé dielne (November 2017)

Dňa 02. decembra 2017 v čase začínajúceho vianočného stíženia sa u nás konali Adventné tvorivé dielne. V priestoroch nášho zariadenia vládla predvianočná a zároveň tvorivá atmosféra. Každý návštevník, ktorý sa rozhodol túto sobotu využiť príjemne a zmysluplne, mal možnosť si vlastnoručne pripraviť vianočné ozdoby, vyskúšať si svoju fantáziu a tvorivosť pri maľovaní na sklo či textil, napiecť a ozdobiť medovníčky alebo pripraviť vianočnú ikeba-

nu. Deti sme tiež potešili maľovaním na tvár.

Na vianočnom punči si mohol pochutiť každý, lebo v našom bufete sa podávali dva druhy – alkoholický a nealkoholický. Veľký úspech mali už tradične chlebíky s masťou a cibulou a s oškarovou pomazánkou.

Na svoje si prišli všetky vekové kategórie, lebo okrem tvorivého vyžitia si návštevníci mohli posediť v príjemnom prostredí a

pozrieť si záznamy z našich akcií, vypočuť si vianočné koledy a ochutnať vianočné pečivo a koláčiky. Veľa chutných i bezpečných sladkých pokúšení priniesli i niektorí rodičia.

Veríme, že touto tradičnou akciou sme umožnili mnohým návštevníkom tvorivých dielní kreatívne a príjemne stráviť čas očakávania Vianoc.

Text: I. Bezáková, foto: J. Farkašová, E. Forgáč

Mikulášska diskotéka

(December 2017)

Večer po zotmení sa často prechádzal ulicami a pozoroval ľudí za oknami. Keď videl chudobnú rodinu s deťmi, ktorým rodičia nevedeli dať nič na večeru, do obloka im vložil jedlo, hračky i niekoľko mincí. Práve tu niekde vznikla pekná tradícia obdarúvania. Nie náhodou pripadla na sviatok svätého Mikuláša, 6. decembra. Tým „obdarúvačom“ bol totiž samotný biskup Mikuláš.

07. decembra 2017 sme si Mikulášovo srdce pripomenuli aj my. Tejto roly sa veľmi dobre zhostila naša p. riaditeľka Edita Kruzšlíková, ktorá svojím slovom i sladkým prekvapením potešila každého klienta i zamestnanca. Radosť z obdarovania vyústila do tancovania, skákania, vykručania, ... každý si prišiel na svoje, keď začali hrať „tú jeho“.

Text: A. Forgáčová, foto: J. Farkašová

Recitačná súťaž

(December 2017)

Dňa 13. 12. 2017 sme sa zúčastnili VII. ročníka recitačnej súťaže v prednese poézie a prózy na počesť Milana Rúfusa v DSS Javorinská. Recitačnej súťaže sa zúčastnili Boris Hajdúch s poéziou Branko od Sama Chalúpku a Mojmir Cikrai s prózou od Antoine de Saint – Exupéry Malý princ – úryvok. Obaja sa umiestnili na prvých dvoch miestach. Atmosféra bola veľmi priateľská, súťažiaci sa tam cítili veľmi dobre. Na budúci rok sa tešíme opäť.

Text a foto: Ľ. Beliančinová

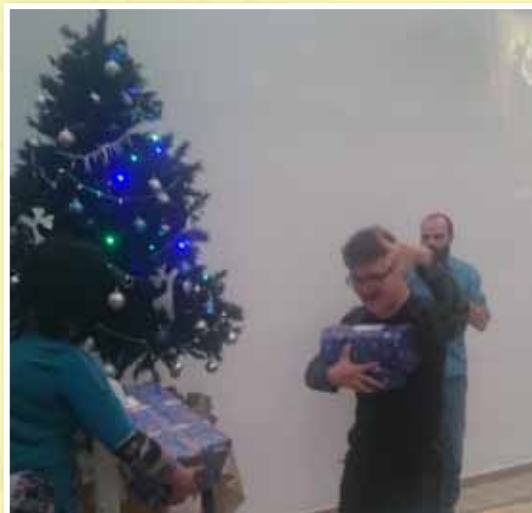

Vianoce s nami

(December 2017)

Vianoce, na ktoré sme sa všetci veľmi tešili sme s predstihom oslávili spoločne 20. 12. 2017. Vianočné stoly plné koláčikov, punč, ktorý všade rozvoniaval, stromček a pod ním darčeky, hudobné vystúpenie našich klientov, spoločná Tichá noc... Jednoducho atmosféra, ktorá zahreje. Je pre nás dôležité byť takto spolu.

Text: A. Tulisová,
foto: I. Spielböcková

Dr. KLAUN

(Január 2018)

Vďaka Fondu Dr. Klaun Trenčianskej nadácie nás aj tento rok 17. 01. 2018 svojim predstavením prišiel rozveseliť klaun Adyno. Pripravil si pre nás predstavenie „Cestou ne-cestou“ a nielenže sme sa dobre zabavili, ale aj aktívne prispeli k veseljej nálade. Ďakujeme.

Text: I. Spielböcková, foto: J. Farkašová

FašiangBÁL (Február 2018)

Tanec rôzneho štýlu, DJ, hudba, zábava, malinokový bufet a aj živá skupina. Taký bol FašiangBÁL, ktorý sme si spravili u Matulayovcov v utorok, 13. februára 2018. Konal sa v našej „spoločenskej miestnosti“ – v jedálni, ktorú sme si vyzdobili do štýlu Valentín, deň zamilovaných.

Akciu sprevádzal moderátor Erik Forgáč a DJ bol Michal Kralovič. O zábavu sa postarala skupina Divozel z DSS Rozsutec na čele s gitaristom Ondrejom Molitorisom.

Program bol vynovený o veselú tombolu, na ktorej sa zúčastnili všetci tanečníci. Srdečne gratulujeme všetkým výhercom.

Za pomoc pri výzdobe a príprave by sme radi poďakovali Jankovi Prochádzkovi, Tomášovi Redlerovi, Adriánovi Slezákovi a Miškovi Fuchsovi.

Text a foto: J. Farkašová

„Malkáčski“ karneval

(Február 2018)

A po zime prišiel čas fašiangovej zábavy a hodovania a čas karnevalu. Ani naši „malkáči“ nebudú predsa výnimkou a tak ich maminy a ocnovia 13. 2. 2018 priniesli čo – to dobré pod malý zúbok i čo – to dobré do bruška, naše dievčatá ich odeli do pestrých kostýmov a zábava mohla začať. So smiechom, s úsmevom, niektorí tak trochu prekvapení, niektorí aj ustráchaní, krútili sa pri pesničkách poskakujúc a chrumkajúc. Každý z nich si to užíval tak po svojom, ale spolu. A o tom to má byť.

Text a foto: I. Kubincová

(Po)velkonočná diskotéka (Apríl 2018)

04. 04. 2018 sme sa v našej jedálni takto (po)velkonočne pozabávali :o)
Text: A. Forgáčová, foto: E. Forgáč

Modrý bublinkový deň alebo Svetový deň povedomia o autizme (Apríl 2018)

2. apríl je tým dňom, kedy svet viac počúva o autizme, budovy sa vysvetlia na modro, porozpráva sa o tom, čo je pre tieto deti typické a aký je život s dieťaťom s autizmom... v podstate sa informuje verejnosť o tom, že aj títo ľudia sú medzi nami... často to takto končí... málokto si vie predstaviť aké to naozaj je a aké starosti s touto diagnózou prichádzajú... my to ale vieme a tento rok sme to tiež vymysleli na modro... teda... pridali sme sa na modro...

Ale zobrali sme to z inej strany... z tej pozitívnej a zábavnej a veselej... a venovali sme to našim deťom... a ich rovesníkom... a ich rodičom...

V piatok, 6. apríla, bol náš Modrý deň a pridali sme k tomu Bublinový festival a vznikol náš jedinečný Modrý bublinkový deň.

Úvod patril našim kamarátom zo škôlky Damborského. Ten

krát sme ich pozvali a oni prišli ku nám. Po krátkom privítaní a úvodnom zazvonení zvoncom sme spustili spoločné veselie sa v modrej farbe.

Obrovský farebný padák spojil všetkých – veľkých aj malých, našich aj susedov zo škôlky, v kočíkoch aj na nôžkach. Každý sa pridol ako vedel, ako chcel, ako sa mu páčilo... a verte, že sa páčilo...

Po hrách s padákom sme sa dostali k bublinkám... malým, veľkým, guľatým, oválnym ale aj obrovským bublinám... celú záhradku na Zúbka sme zaplnili bublinami, ktoré niektorí naháňali a iní vytrvalo vyrábali... a zvládali to ozaj všetci... a užívali si to ozaj všetci...

Poobede sa k nám pridali aj rodičia... dali si kávu, priniesli dobroty, vyskúšali vyrábať bublinky, sledovali svoje deti na ihrisku, porozprávali sa s terapeutmi, pridali sa ku hre s plachtami...

Keď sa obzriem za týmito dňom, zohrieva ma príjemný pocit... v jeden deň sa nám podarilo vyčariť úsmev na tvárach všetkých... spojili sme škôlkárov z Damborského s našimi deťmi pri spoločných hrách, veľkáči z Lipského prišli pozrieť malkáčov na Zúbka a urobiť zopár bublín, rodičia sa stretli s inými rodičmi a aj s nami – terapeutmi...

a aj my sme si to užili inak – na záhradke a na modro... trošku s komunitou a trošku len medzi nami... niekedy sa veľké veci udejú na malom kúsku sveta... a verím, že to nebolo naposledy

Text: K. Hollá, foto: J. Farkašová

Komunita komunite alebo My Vám (Apríl 2018)

Každý deň sa naučíme niečo nové a zdokonaľujeme sa v praktických zručnostiach. Naučili sme sa vyrábať vysušené záhony a vtáčie búdky zo starých drevených paliet. Rozhodli sme sa preto darovať a nielen čakať na dary. Jeden takýto vyvýšený záhon a vtáčiu búdku sme 12. 04. 2018 darovali a nainštalovali do záhrady DKC Ako Doma na Bagarovej ulici, ktoré spravuje KC Christiana. Pomá-

hali naši klienti a deti z centra sa aktívne zapájali, počúvali a tešili sa ako budú v ňom pestovať vlastné rastlinky. Spolupráca bola pekná a veselá. Obohatila nás a veríme, že aj ich.

Text a foto: A. Tulišová

Výlet na Sandberg Milí naši čitatelia.

(13. apríl 2018)

Nachádzame sa na Sandbergu (Devínska Nová Ves) a Miško

Fuchs nám povie kto tu je:

„Majka, Mojko, Biba, Terazka, Majka, Adrián, Janka, Robko, Sandra, Danka, Alenka.“

Zisťovali sme, čo sa im dnes páčilo:

Mojmír: „Mne sa dnes páčilo . . . tie chrobáčky Májky, pekná príroda, stromy rozkvitnuté, nádherné, okolie a ešte sa mi páčil labyrint.“

Bibka: „Jedlo, voda, krajina.“

Robko: „Fúka a páčilo sa mi komáriky.“

Majka: „Rieky, plávať.“

Michal: „Stromy, mraky, slnko, voda, stromy, Rakúsko.“

Adrián: „Kamene, rozkvitnuté kvety, stolice, na ktorých sedíme, náš hrad Devín.“

Text: všetci účastníci, foto: A. Ščepánková, J. Farkašová

Stavanie mája (Apríl 2018)

Dňa 2. 5. 2018 sme si s úctou opäť pripomenuli naše staré tradície a v našej záhrade postavili krásny máj ovešaný mašľami všakovakých farieb.

Spievanie a tancovanie v jeho tóni sme obohatili aj bublinami, ktoré z našich rúk putovali nielen do jeho výšav :o)

Text: A. Forgáčová, foto: E. Forgáč

Komunita komunito alebo My Vám po druhýkrát (Máj 2018)

Občianske združenie Späť pod stromy v spolupráci s mestskou časťou Dúbravka obnovuje detské ihrisko pri lekární Zdravotného strediska Saratov na ulici Nejedlého. A práve tam sme 23. 5. 2018 zavítali aj my, aby sme svojou troškou prispeli k obohateniu tohto priestranstva.

Čím? No predsa našimi vlastnoručne vyrobenými a maľovanými vtáčimi búdkami. Za pozorného sledovania desiatok detí i dospelých sme ich rovno osadili na stromy.

Medzi nás zavítal aj starosta Dúbravky p. Martin Zaťovič. Spevacom prajeme príjemné bývanie v ich nových domoch a návštevníkom ihriska pohľadanie na duši pri ich pozieraní i počúvaní :o)

pokračovanie na nasledujúcej strane

Takto si tu žijeme

„Zapojili sme sa do projektu s ihriskom. Vyrobili sme v drevárskej dielni búdky pre vtáčiky. Tie sme vyrábali my. Darovali sme ich deťom na ihrisku. Sú na stromoch, pekne visia. Prišiel aj starosta a rozprával sa s nami. Mala som džúsik, ktorý nám pripravili tety z ihriska. Bol mňam, aj lízatká. Čítala som sa tam dobre. Vtáčiky už majú svoj pekný domček v Dúbravke. Akcia sa mi páčila a rada pôjdem znova, aj búdku urobiť. Ďakujeme.“

Lucka Kovárová (TxD)

„Sme boli na ihrisku, sme veľmi radi, že sme im tie búdky mohli dať, pre vtáčiky. Čítal som sa veľmi fajn, lebo sme tie búdky robili. A že sme na ihrisku nechali svoje dielo. Privítali nás s hosťinou a boli na nás veľmi milí. Prenášal som rebrik a hľadali sme klinec, nevedeli sme ho nájsť, a asi sa aj našiel. Nech sa tam uhniedzia vtáčiky. Chceme ešte ďalej vyrábať búdky a niekde ich zavesiť, aby mali aj druhú radosť z toho, potešenie. Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu. Erik je veľmi milý, že to s nami robí a má trpezlivosť. Ďakujeme.“

Mojko Cikrai, Janko Procházka (skupina G)

Text: A. Forgáčová, J. Oroszióvá, foto: J. Oroszióvá

Geniálny Amedeo (Máj 2018)

Tento rok sa tradične, hoci o mesiac skôr, už v máji, uskutočnila predajná výstava obrazov našich klientov pod názvom Geniálny Amedeo. Vernisáž výstavy sa uskutočnila 16. mája 2018 v známych priestoroch Kafe Scherz na Palisádach. Vystavené diela opäť predstavili výber z tých najlepších výtvarných prác klientov Domova sociálnych služieb prof.

Karola Matulaya – dospelých ľudí a detí s mentálnym postihnutím a poruchami autistického spektra. Obrazy a kresby vznikali počas celého roka na hodinách arteterapie v našom ateliéri.

Názov výstavy odkazuje na geniálneho umelca Amedea Modiglianiho, ktorý trpel mnohými zdravotnými problémami, ale nad to všetko z jeho diel vyčnieva genialita. Niekde tu sa dajú nájsť styčné body aj s našimi klientmi – umelcami. Časť vystavených obrazov je zameraná na svojrázne interpretácie známych diel veľkých maliarov, časť zase predstavuje voľnú tvorbu našich klientov.

Spracované výtvarné témy boli rôznorodé a klienti opäť prekvapili tvorivosťou. Papiere a plátna ožili pomocou štetcov, pastelov či ceruziek a s našou pomocou odkrývali viac či menej skryté talenty našich umelcov. Tento rok sme výstavu rozšírili aj o diela, ktoré vznikli v spolupráci s našou drevárskou dielňou – o vtáčie búdky, ktoré sme osádzali na stromy ako prí-

bytky pre spevavce, a o drevené motýliky, ktoré slúžia ako módný doplnok k oblečeniu.

Čo sa týka našej práce s klientmi, náš prístup a interakcia spočíva najmä v kreatívnej práci. Klienta berieme ako partnera s ktorým komunikujeme na primeranej úrovni. Aj pri malovaní. Primárnu hodnotu nekladieme len na výslednú kresbu či maľbu, ale zameriavame sa najmä na proces tvorby, na vytvorenie bezpečného prostredia, v ktorom je radosť tvoriť.

Celým podujatím nás sprevádzali bývalá riaditeľka DSSpKM Edita Kruzslíková a Erik Forgáč ako moderátori a Ľuboslav Móz, ktorý v úvode akcie licoval vybrané diela. Súčasťou kultúrneho programu bolo aj vystúpenie žiakov hudobného a literárno-dramatického odboru ZUŠ Jozefa Kresánka.

Text: M. Kralovič, foto: A. Ščepánková

Raňajky s arte (Máj 2018)

peutickou prácou nám vyhovuje.

Seminár si dáva za úlohu vytvoriť priestor pre stretnutia ľudí ktorí sa venujú arteterapii, umeniu a vytvoriť základ pre platformu, ktorá sa vzájomne informuje o aktivitách súvisiacich z rôznymi podobami umeleckej tvorby s ľuďmi s mentálnym postihnutím a s poruchami autistického spektra a možnosť prezentovať

svoju činnosť.

O rôznych podobách umenia a tvorbe ľudí s mentálnym postihnutím rozprávali viacerí účastníci, ktorá sa profesionálne venujú pedagogickej práci a arteterapii:

Mgr. Ondrej Molitoris porozprával o svojich skúsenostiach s využitím muzikoterapie vo svojej práci.

Dr. Katarína Minichová rozprávala zaujímavé postrehy z práce OZ Kridla a popretkávala ich zaujímavými video-výstupmi.

Mgr. Daniela Korychová nám podrobne predstavila tvorbu a spôsoby výtvarnej práce so svojimi žiakmi v ŠZŠ s MŠ.

Renáta Frešová nám predstavila práce niekoľkých klientov, ktorí sa za posledný rok zlepšili vo svojej výtvarnej práci aj vďaka jej pomoci.

Vladimír Kordoš veľmi zaujímavovo porozprával o fenoméne art-brut, arteterapii a o svojej dlhoročnej práci v tejto oblasti.

Mgr. Michal Kralovič stručne som vykrlesil spôsob arteterapeutickej práce s dospelým autistom, teda súčinnosť vzťahu a tvorby v bezpečnom prostredí.

Mgr. Erik Forgáč predstavil ergoterapeutický prístup tvorby spájajúci v sebe jednoduchú manuálnu prácu s užitočným výsledným produktom – obydlím pre hniezdiace vtáky.

K tomu všetkému sa podávalo občerstvenie v podobe osviežujúcich nápojov, kávy a koláčov.

Text: M. Kralovič, foto: E. Forgáč

Športové hry (MÁJ 2018)

Tak ako každý rok, aj tento nesmeli v našom zariadení chýbať obľúbené športové hry. V stredu 30. mája 2018 sme si opäť raz zašportovali, zabehali, zaskákali a dobre sa zabavili. Samozrejme nesmela chýbať výborná muzika a skvelá nálada.

Športu zdar prišli povedať aj naši kamaráti z ostatných zariadení v pôsobnosti BSK. Zanietenosť pre hru tu rozhodne nechýbala a tí najlepší z najlepších sa dočkali vyvízenej medaily. Podporiť a popriať veľa úspechov prišiel aj starosta mestskej časti Dúbravka p. M. Zatovič, naša bývalá pani riaditeľka E. Kruzslíková a terajšia vedením poverená pani riaditeľka J. Čajágyiová.

Súťažilo sa v rôznych disciplínach od behu cez prekážky, hod loptou do diaľky, bicyklovanie až po skok do diaľky. Pre deti a menej zdatných športovcov boli pripravené zábavné hry, napr. ťahaňa autíčka, stavanie veže z kociek, triedenie loptičiek podľa farieb,

vešanie prádla alebo hádzanie loptičiek.

Všetci zúčastnení ukázali, že majú športového ducha a snažili sa vydať zo seba to najlepšie. Občas do toho zapojili aj nás, zamestnancov, vďaka čomu sme s nimi aj my mohli zdieľať ich športové nadšenie. Poslednou súťažou bola tradičná Matulayova míľa, ktorá sa beží na počesť prof. Karola Matulayho. Do nej sa zapojili zamestnanci, dobrovoľníci a vojaci. Ocenila ich samotná dcéra p. Matulaya, p. Matulayová.

Vitázi si odniesli domov medaily a neopísateľný pocit víťazstva. Ostatní súťažiaci zas krásne spomienky na deň plný zábavy a športu prežitý spolu s kamarátmi. Súťažami sa však všetko neskončilo, práve naopak zábava sa naplno rozprúdila na záverečnej diskotéke. Všetci sa po namáhavom dni skvelo zabavili a zatancovali si. Šťastie a dobrá nálada sa niesli v každom rytme a tanečnom kroku.

Samozrejme, na záver sa patrí poďakovať a to najmä Erikovi Forgáčovi za výborne zvládnutú organizáciu a priebeh celého podujatia. Ďakujeme aj dobrovoľníkom: študentom Pedagogickej a sociálnej akadémie na Bullovej ulici, ktorí si našli čas a prišli nás podporiť, vojakom Čestnej stráže prezidenta Slovenskej Republiky za ich pomoc a asistenciu pri súťažiach. Veľká vďaka patrí aj všetkým rodičom našich klientov za ich pomoc a neúnavné povzbudzovanie, ktoré nám dodalo silu súťažiť a víťaziť, i našim zamestnancom, bez ktorých pomoci a ochoty by sa toto podujatie nepodarilo zorganizovať. A na záver naša vďaka patrí aj pani kuchárkam, za vynikajúci obed, na ktorom sme si všetci pochutili.

Dúfame, že o rok sa opäť budeme môcť stretnúť a užiť si naplno tento športový deň.

Text: T. Jakubová, foto: J. Krupová, vojaci ČSPSR

Športové hry v Tloskove (Máj 2018)

Tohto roku sme sa po piaty krát v dňoch 22. – 24. 5. 2018 zúčastnili 29. ročníka športovej akcie v Tloskove v Českej Republike. Tím pretekárov tvorili Mário Križan, Sandra Ebringerová, Mariana Blažeková, Ivana vančová a Ján Korčok. Dopravu im tvorili Ľubica Beliančinová, Michaela Gajdárová a Jaroslav Koterba.

Športová akcia bola pre ľudí s mentálnym znevýhodnením. Po obede mali športovci presun autobusom na plavecké preteky, súťaž v jazde na tobogáne v Měřine a prispôsobené športy na Farme v Tloskove. Dňa 23. mája 2018 sa naši športovci zúčastnili atletických pretekov a súťaže „Skús, čo dokážeš“. Zapojili sa do bohatého kultúrneho programu. Večer sa zabávali na diskotéke, na ktorej nás opäť zabávala skupina

z DSS Tloskov – Kabrňáci. Dňa 24. 5. 2018 sa v doobedňajších hodinách všetci naši športovci zúčastnili terénneho behu v areáli kempu a po obede sa športové hry ukončili.

Naši športovci získali pekné ocenenia, spoznali nových kamarátov a odniesli si veľa pekných zážitkov.

Po opustení areálu sme sa ešte zastavili na krátky výlet do neďalekého Benešova na zámok Konopiště, kde sme sa vyviezli vláčikom.

Text a foto : Ľ. Beliančinová, M. Gajdárová

Medzinárodný deň detí na Ľ. Zúbka (Jún 2018)

Ďalší vydarený deň za nami.

Ďalšia výborná príležitosť osloviť susedov z vedľajšej škôlky na Damborského, aby si s nami užili pekné dopoludnie pri súťažiach v duchu kamarátskeho, spolupráce a pomáhania si.

Ďalšia možnosť upevniť tradíciu byť spolu a v komunite s rovesníkmi našich detí.

S horúcim slnkom nad hlavami a drobnými kliešťami v trávě pod nohami sme sa znova stretli v záhradke na Ľ. Zúbka „Matulayovci“ – klienti z Domova sociálnych služieb prof. K. Matulaya a „Damboráci“ – deti zo škôlky na Damborského ulici.

Tentokrát sme pripravili pre všetky deti disciplíny, pri ktorých si vyskúšali svoju odvahu, rýchlosť, šikovnosť, presnosť a tímovú kamarátsku spoluprácu. V každom tíme boli chlapci aj dievčatá, aj Matulayovci aj Damboráci. Farebné tímy pobežovali zo stanovišťa na stanovište, zbierali pečiatky ale aj skúsenosti s novými kamarátmi. Tým bolo treba sem-tam pomôcť, sem-tam povzbudiť, sem-tam trošku viac na nich počkať, ale dôležité je, že všetci to spoločne zvládli.

Na záver, po slávnostnom dekorovaní medailami a drobnej odmene, sme sa mohli pustiť do veľkého bublinovania. Pridali sa

k nám aj kamaráti z Lipského.

A všetkým to parádne išlo – aj malým, aj veľkým. A vôbec nevadilo, že sem-tam bublina praskla a celých nás ostriekala.

A najväčším majstrom bublín bol Mário. Bola by škoda, keby toto svoje umenie nepredviedol aj niekedy nabudúce. Veríme, že príležitosť určite príde.

Opäť sa diali veľké veci na malom kúsku sveta. Sme radi, že sme jeho súčasťou.

Text a foto: K. Hollá

Bublinovačka v KC Christiana (Jún 2018)

Bublifuk malý či veľký má vždy ako vedľajší účinok radosť. Čím väčšie bubliny, tým väčšia radosť. A dokonca dokáže aj spájať ľudí, lebo radosť už je raz taká, spája. A tak bubliny spojili nás a deti z KC Christiana na Bagarovej ulici. My sme ich učili ako sa robia obrie bubliny a oni nám našu snahu odplatili obrovskou radosťou. Bolo nám dobre.

Text: A. Tulisová, foto: E. Forgáč

Pestrý deň (Jún 2018)

Dňa 19. 6. 2018 sme boli opäť pozvaní na Pestrý deň, ktorý organizuje DSS Rozsutec. Počas dňa stráveného na Partizánskej Lúke sme si na rôznych stanovištiach preverili naše vedomosti a zdatnosti. Poznávali sme rôzne stromy v našom lese, ich užitočnosť pre človeka, hasili sme požiar, resuscitovali, triafali na cieľ, orientovali sa podľa mapy. Radosť a dobrá atmosféra nás sprevádzali počas celej akcie. Deň sme zavŕšili dobrým jedlom.

Text a foto: A. Tulisová

Bublinovačka na ŠZŠ Karpatská (Jún 2018)

V utorok, 26. 6. 2018, sme sa rozhodli urobiť radosť aj našim priateľom zo ŠZŠ Karpatská v Bratislave. Pomocou výroby bublín sme sa niečo nové naučili, našli nové priateľstvá a hlavne zažili kopec radosti. Animátorov pre deti robili aj naši klienti! Deti tak mali možnosť vidieť, že učiť sa novým zručnostiam má zmysel. Ďakujeme za prijatie.

Text a foto: E. Forgáč

Záhradná slávnosť (Jún 2018)

Začiatok letného oddychu si už len ťažko vieme predstaviť bez spoločného stretnutia klientov, zamestnancov, rodičov, rodinných príbuzných, priateľov... na záhradnej slávnosti v našej záhrade. Tento krát 29. júna 2018. Keďže počas roka máme len minimálne možnosti na stretnutia, táto akcia sa stala aj jedinečnou príležitosťou užít si spoločnosť plnými dúškami. Kto mal chuť a mohol, prišiel tematicky oblečený podľa zadanej témy „Niečo z histórie...“

Síce ešte nie historicky, no veríme, že sa to stane milou tradíciou každej záhradnej slávnosti v budúcnosti, ale po prvýkrát sme hrdou udelili ocenenie klientovi, zamestnancovi a rodičovi.

Ocenenou klientkou bola Ivana Vančová za veľké úsilie pri práci, ochotu pomáhať všetkým a všade, za reprezentáciu zariadenia.

Ocenenou zamestnankyňou bola Anička Hutová za dlhoročnú prácu v DSSpKM, vedenie odborov, za ľudský prístup k rodičom, klientom a kolegom.

A oceneným rodičom bol in memoriam p. Alfréd Hudl za 35 rokov aktívnej spolupráce s DSSpKM.

Špeciálne poďakovanie zamestnancov dostala aj Janka Čajágiová za odvahu prijať novú výzvu.

Program nám spestrilo aj tanečné vystúpenie dievčat z tanečné-

pokračovanie na nasledujúcej strane

ho krúžku pod vedením Betky Tulisovej (apropro, kroje pochádzajú z jej dielne v spolupráci s Táňou Hudákovou), šermiarske vystúpenie manželov Michala a Moniky Holkovičovcov z OZ SIRIUS – skupina šermu historickými zbraňami a zabaviť sme sa mohli i pri vyrábaní bublín v šakovakej veľkosti z vlastnej dielne.

Ďakujeme všetkým účinkujúcim, všetkým zúčastneným i všetkým, ktorí prispeli k tomu, aby sa táto slávnosť mohla uskutočniť. Tešíme sa opäť o rok a veríme, že nás bude stále viac...

Text: A. Forgáčová, E. Forgáč, foto: A. Ščepánková

Počúvadlo 2018 (August 2018)

Opäť sme sa po krásnych zážitkoch z roku 2017 rozhodli vyletovať s našimi "ročákmi" pri banskoštiavnickom tajchu Počúvadlo. V chate West sme strávili 6 zážitkov plných dní od 04. do 09. augusta 2018. Cesta (tam aj späť) prebiehala v poriadku, trvala aj s prestávkami necelé tri hodiny. Volný čas sme trávili pestrými prechádzkami po okolitej prírode, navštívili sme Ranč Nádeje, Kaštieľ v Svätom Antone. Každý deň sme sa slnili a kúpali v Počúvadlianskom jazere a ani tento rok sme nezabudli využiť vodné bicykle. Terasa a záhrada pri chate umožnili

rovno plnohodnotné trávenie relaxačných chvíľ, opekanie dobrôt na ohni, varenie kotlíkového gulášu, ktorý nám s láskou navaril náš pán šófer, či diskotéku.

Výlet hodnotíme veľmi pozitívne. Čerstvý vzduch, veľa pohybu, dobrá nálada a v neposlednom rade súdržný kolektív dokázali opäť vyčarovať každému prijímateľovi úsmev na tvári. My sme sa, podobne ako minulý rok presvedčili, že podobné aktivity majú zmysel!

Text a foto: Z. Knézelová

Športové hry v Berlíne (September 2018)

Aj tohto roku sme dostali pozvanie do Berlína na športovú akciu Sportfest – Oslavy športu. Sú to medzinárodné športové preteky, na ktorých sa zúčastňuje vyše 1000 športovcov s postihnutím z Nemecka a iných krajín Európy. Z nášho zariadenia sme vybrali šiestich prijímateľov sociálnej služby – Boris Hajdúch, Ján Živica, Tomáš Grošmid, Mojmir Cikraj, Ivana Vančová, Klára Drafišová a troch zamestnancov – Monika Bárdošová, Jaroslav Koterba a Júlia Krupová – ktorí reprezentovali Slovensko. Termín Sportfestu bol 8. septembra 2018. Princípom pretekov je „Šport, hra a zábava“. Každý športovec dostáva občerstvenie, diplom a medailu.

Odchod do Berlína bol v piatok 7.9.2018 v skorých ranných

hodinách a príchod bol v nedeľu 9.9.2016 v neskorých večerných hodinách.

Text: M. Bárdošová, foto: J. Krupová

Športový víkend v Berlíne pohľadom Borisa Hajdúcha

„Tak sme sa jeden krásny uz takmer jesenny septembrový den vydali na dlhú cestu do Berlína vsetci v dobrej nálade vystartovali o siedmej rano z dubravky soferoval nas skvely vodic jaro dosli sme na miesto cinu o sedemstavej obyvali sme sa tam dostali sme pokyny od nashich pedagogov. Nemci boli velmi priateľsky jedlo bolo fajn strava bola fajn svedske stoli sa len tak prehicali kazdy podal maximalny vykon kazdy dostal medialu a diplom odvdaval hlavny veduci ktorý sa volal Stefan a jeho manželka Stanka ktorá nas pekne privitala boli sme si pozriet mesto kupili sme si darceky a suveniri sutazilo okolo 1000 sportovcov sutazilo sa vo viacerých atletických disciplínach trvalo 3 hodiny. Princípom pretekov je sport hra a zabava za dssku sutazili Boris Hajduch Jan Živica Tomas

Grošmid Mojmir Cikraj Ivana Vancova Klara Drafišová. Berlin je veľmi spinavé mesto majú tam veľmi dobrú kávu kupovali sme pre našich blízkých praktické veci boli sme aj pri Branderbuskej brane aj pri metre aj kde chodia elekricky aj autobusy cesta bola veľmi unavna. Potom sme mali veľkú party kde sme mali svedske stoly myslim ze sme boli vsetci spokojny smerom tam sme mali tri zastavky a spať styri mali sme aj svoju vľajku a z brusu nove capice. Reprezentovali sme nielen Bratislavský kraj, ale aj celé Slovensko. Názov „Oslava športu“ vystihuje celé podujatie. Jedná sa o športovú akciu, kde športovci pri jednotlivých disciplínach prežívajú nadšenie z pohybu a úspechu. Pri tomto podujatí nejde o lámanie rekordov, ale o podporaie súťaživosti, aktívnej účasti na tej ktorej

disciplíne a radosti z pohybu. Aj tento rok sme nadviazali nové priateľstvá, získali nové zážitky, skúsenosti a počasie nám tiež spríjemnilo celý pobyt v Berlíne. Veríme že nas este niekedy pozvu do Berlína. Ubytovanie bolo fajn boli sme chlapani dievcata a veduci. Sme velmi pysny na svoje vykony kazdy podal maximum zo svojej energie. Dakujeme vsetkym zucastnenim dakujeme soferovi jaro vi za bezpecnu jazdu monike za super nemcinu a julii za vybornu koordinaciu a trocha soferovania. Dufam ze sa plny sili a zdravia stretne mo rok. Vsetci este raz dakujeme z uprimneho srdca za oslavu sportu a to atletiky na vysokej úrovni s pozdravom celym tim. Chceli este raz srdceno podakovat usporiadateľom za hladky priebeh.“

Dr. Klaun (September 2018)

Dňa 12. 9. 2018 nás opäť raz navštívil Dr. Klaun, umelec Vladimír Zetek z Diavadla Žihadlo z Malaciek s predstavením Klaun Pepele, ktorý nám svojim interaktívnym predstavením speštril deň. My sme spolu s ním spievali, hrali na hudobné nástroje aj tancovali. Bolo nám veselo a dobre. Ďakujeme.

Text a foto: A. Tulisová

K filmu „Niečo naviac“ (September 2018)

Dňa 20. septembra bol do niektorých kín na Slovensku uvedený nový dokumentárny film Niečo naviac (viac info v Matulay(n)ovinách). Film podporili aj známe osobnosti a to rozhovormi s moderátorom s Downovým syndrómom. Aj naša Ivanka Vančová si túto rolu, lepšie povedané svoj malý sen, mohla vyskúšať na vlastnom tele. Osobnosťou, ktorú vyspovedala a s ktorou si na verejnosti len tak zatancovala bola Kristína Tormová.

Celý rozhovor i ďalšie rozhovory s inými osobnosťami a inými moderátormi s Downovým syndrómom si môžete pozrieť na facebookovej stránke filmu Niečo naviac.

Text: A. Forgáčová, foto: E. Forgáč

Radničkine trhy (September 2018)

V dňoch 21.a 22.9.2018 sme sa zúčastnili prezentačno-predajných trhov na Primáciálnom námestí. Tento krát sa Radničkiny trhy zúčastnilo mimoriadne veľa chránených dielní, Domovov sociálnych služieb, ZPMF, dokopy 42 predajných stánkov. V prvý deň nám prišlo nádherné počasie, ktoré nám prilákalo veľa domácich ale aj zahraničných návštevníkov. Konkurencia bola veľmi veľká, bolo si čo pozeráť.

Náš stánok prekvital kvietkami v rôznych podobách a materiáloch. Preto sme boli v neustálom obliehaní fotografov. Veľký záujem bol o tričká, koberce, hrčky, magnetky a samozrejme hodiny. Najväčší úspech ako aj hlavné ocenenie nám priniesli „dominové hodiny“ z textilnej dielne.

Druhý deň Radničkiny trhy začal výdatným dažďom, ktorý našťastie netrval dlho ale aj tento deň sa nakoniec vydaril. Stálo to zato!

Mojmír: „Veľmi sa mi páčilo, že na trhoch sme predávali... a bolo tam veľa stánkov... a mne sa páčil stánok s medovníkmi... počasie nám veľmi vyšlo.“

Janko: „Ľiši sme autobusom... vystúpil na Zochovej zastávke. Bol tam stánok s medom, bol tam stánok s krojmi. Na trhoch predávali vrecúška levandulove. Predávali tam keramiky. Predávali tam mydlo.“

Text a foto: J. Orosziová, A. Huťová

Zelený deň v Senci (September 2018)

Dňa 20. 9. 2018 sa v Senci – Betánii konal Zelený deň, ktorého sa zúčastnili aj naši klienti Ján Procházka, Ján Korčok a Mojmír Cikrai. Pingpongového turnaja sa zúčastnili štyri družstvá. Žiaci zo Základnej školy v Senci túto akciu speštrili tým, že pripravili rôzne kvízy, krížovky, hádanky a výtvarné činnosti. Všetci sa s radosťou a zápalom zviazať zúčastňovali tejto hry i pestrého programu. Nikomu nechýbala dobrá nálada i napriek tomu, že zviazať mohlo len jedno družstvo. Po dobrom obede všetkých roztancovala a úsmev na tvári vyčarovala bubnová šou Afro campana. Aj napriek tomu, že sme nezviazali, sme sa unavení, no s radosťou v srdci z pekne prežitého dňa, vrátili domov.

Text a foto: T. Jakubová

Spomienka na Deža Ursínyho (September 2018)

Spomienka na umelca Deža Ursínyho v poslednú septembrovú sobotu v Dúbravke, kedy bol odhalený jeho pamätník, predchádzala komunitná akcia nášho zariadenia, MČ Dúbravka, Dúbravských novín a MŠ na Ožvoldíkovej ulici dňa 25. septembra 2018 v parku na Fedákovej ulici v Bratislave, kedy sme osadili v našej drevárskej dielni a v ateliéri vyrábané vtáčie búdky s motívmi súvisiacimi s umelcom. Deti sa v našom podaní dozvedeli niečo viac o ornitológii i tvorbe búdok, vychutnali si originálnu bublinovačku a zoznámili sa s Dežom Ursínyom cez piesne z muzikálu Neberte nám princeznú.

Ak máte chuť vidieť búdky naživo, prídte sa na nich pozrieť do parku...

Text: A. Forgáčová, E. Forgáč, foto: E. Forgáč

Spievajme na ľudovú nôtu (Október 2018)

Dňa 3. 10. 2018 sme sa opäť vybrali do DK Sološnica, kde sa v spievaní konal už 10. ročník medzinárodného stretnutia pri ľudovej piesni – „Spievajme na ľudovú nôtu“, ktorý organizuje ZSS Plavecké Podhradie.

Z nášho zariadenia sa speváckej súťaže zúčastnilo 5 prijímateľov sociálnej služby. Pripravili sme si 4 ľudové piesne a Lacko zapieval 1 populárnu pieseň a zožali sme veľký potlesk. No a po dobrom obede sa všetci speváci vytancovali v rytmoch skupiny

Kabráňci z Tloskova a v popoludňajších hodinách sme sa spokojní, vospievaní, vytancovaní a nasýtení pobrali domov.

Text: M. Bárdošová, foto: J. Koterba

Naša kolegyňa ocenená!!!

(Október 2018)

Počas predchádzajúceho víkendu 12. – 14. 10. 2018 sa v Brezne konal 51. ročník celoslovenskej prehliadky záujmovo-umeleckej činnosti pedagogických zamestnancov CHALUPKOVO BREZNO.

Zúčastnila sa ho aj naša kolegyňa Renáta Frešová. Za svoju prácu (výtvarná tvorba), ktorú robí aj v našom zariadení, bola ocenená a získala i cenu predsedu Banskobystrického samosprávneho kraja Ing. Jána Luntera.

Gratulujeme!!!

Text: E. Forgáč, foto: R. Frešová

Plavecké preteky v Trenčíne

(Október 2018)

Dňa 13. 10. 2018 sa náš Janko Korčok zúčastnil Veľkej ceny primátora mesta Trenčín zdravotne znevýhodnenej mládeže 2018, a to 3. Majstrovstiev Slovenska v plávaní mládeže s Downovým syndrómom.

V dvoch disciplínach – 100 m voľný spôsob M-S Downov syndróm starší dorast a 100 m voľný spôsob starší dorast – zaplával najlepší čas a teda získal dve prvé miesta.

Gratulujeme!!!

Text a foto: E. Forgáč

Muzikoterapia s K-centrom (Október 2018)

Naše deti hudbu milujú. Hlučnú, tichú, rýchlu, pomalú, ... Najlepšia odmena pre ne je pesnička alebo hra na hudobnom nástroji. Takýto deň si deti na Úseku diagnostiky a autizmu užili v spoločnosti muzikoterapeutov Mgr. Zuzany Rajčaniovej a PhD. Mgr. Mariána Gliganiča z K-centra, ktorí 16. 10. 2018 prišli medzi nás a v rámci ich projektu pripravili našim najmenším muzikoterape-

utické dopoludnie. Spoločne v malých skupinkách, ale aj individuálne, jednotlivo vnímali hudobný „rozhovor“. Terapeuti citlivo reagovali na potreby detí, jemne ich sprevádzali hudobnými polhodinkami, keď prostredníctvom hudby a rytmicko – pohybových aktivít spojili naše svety.

Text a foto: I. Kubincová, Z. Árvayová

Jubilejný 10. ročník

(Október 2018)

hy našich kolegyň, ktoré sa Plaveckých pretekoch zúčastnili aktívne v technickej tíme prvýkrát.

I. Kubincová, dočasne poverená vedením Úseku diagnostiky a autizmu:

Naši športovci, športovci z iných zariadení DSS Bratislavského kraja a iní vodní nadšenci sa aj tohto roku stretli už po 10. krát na Plaveckých pretekoch, ktoré organizuje naše zariadenie v priestoroch FTVŠ a ich bazéne. Keďže v kraji zúrila vírória, účasť síce bola menšia ako po iné roky. Okrem vírory naše podujatie náhle ohrozil aj príchod francúzskeho prezidenta do Bratislavy, keďže naši dobrovoľníci vojaci z radov prezidentskej stráže museli dať prednosť významnej zahraničnej návštevy. Našťastie nápad z hlavy nášho kolegu mal úspech a okrem študentov FTVŠ (časomeračov) sa dovalili aj dobro-

voľníci z radov bratislavského Hasičského zboru. Veľká vďaka! Zhostili sa úlohy naozaj zodpovedne, všetci plavci doplávali tam, kam mali za ich hlasného povzbudzovania. Podujatie sa začalo predvedením krásneho športu Paddle Board, ktorý si mohli vyskúšať aj štyria naši plavci a, veruže, sa im darilo. Pádlovali s hrdosťou vpred, poniektorí aj doprava či doľava. Na stupienkoch slávy za blyskania fotoaparátu boli odmenení tí najlepší medailami zo vzácneho kovu, diplomom a vecnými cenami. Skrátka neostal nikto. Krásne medaily vyrobené v našej keramickej dielni ozdobili ich športové hrude. Už teraz sa tešíme na ďalší rok a nové plavecké rekordy!

Z. Bartovičová, vedúca Úseku zdravotnej starostlivosti:

Plavecké preteky – na moje prekvapenie to bol dlho očakávaný deň pre mnohých súťažiacich. Výborná organizácia

pokračovanie na nasledujúcej strane

Regionálnych plaveckých pretekov pre ľudí s mentálnym postihnutím

26. októbra 2018 sme sa už po desiatykrát zišli na pôde FTVŠ, aby sme sa spoločne s plavcami, trénermi, dobrovoľníkmi, podporovateľmi a inými nadšencami aktívne zúčastnili Regionálnych plaveckých pretekov. Bolo to síce po desiatykrát, no prvýkrát bez našej bývalej kolegyni – Beatky Pavelekovej, ktorá bola autorkou, hlavnou organizátorkou a dušou tohto skvelého podujatia. Pretekov sa však zúčastnila ako čestný hosť a všetkých 50 plavcov ju privítalo ohromným potleskom a nadšením. Počas pretekov sa ako športovkyňa trénerka nezaprela a svojimi radami povzbudzovala plavcov zo svojho domovského zariadenia. No veľmi sme sa potešili aj hlavnej rozhodkyni prof. Yvette Macejkovej, ktorá napriek minuloročným myšlienkam odísť a užívať si dôchodok, predsa len ešte vytrvala. Počas pretekov nezaprela v sebe ozajstnú Profesionálku ale aj veľkého Človeka. Ponúkame Vám postre-

pretekov prispela k nekomplikovanému priebehu súťaže, čo významne zvyšovalo jej úroveň. Súťažiaci sa realizovali „ostošest“, vynakladali maximálne úsilie na dosiahnutie čo najlepšieho časového výsledku, lebo išlo o veľa. Bola to súťaž, do ktorej sa zapojili aj iné zariadenia z celého Bratislavského kraja. Preto sa každý snažil vydať zo seba čo najviac, aby úspešne reprezentoval aj seba, aj zariadenie, v ktorom žije. Túžba po medailách, vecných daroch a získanie významnej prestíže oproti iným DSS bola hnačím motorom. Súťažiaci aj napriek svojim zdravotným znevýhodneniam podávali úctyhodný výkon. Radosť na stupňoch víťazov bola neopísateľná. A, samozrejme, aj zaslúžená. Hoci je

na jednej strane za realizáciou takéhoto výstredného, humánneho projektu veľa času, energie, odriekania a obety organizátorov, zas na strane druhej prispieva k radostnému športovému vyžitiu všetkých zúčastnených, najmä tých, ktorí vďaka svojim handicapom ťažšie zdolávajú všednosť mnohých dní.

Text: I. Bezáková (vedúca Úseku výchovy a sociálnej rehabilitácie), foto: J. Krupová

Dr. Klaun (November 2018)

Klaun Adrián Ohrádka z Umeleckej agentúry fond Dr. Klauna nám prišiel rozveseliť a spestriť dopoludnie 13. 11. 2018. Tento krát nás vtiahol do predstavenia Klaunovanie s bublinami. Tak ako sa postupne zväčšovali bubliny, stúpalo aj naše nadšenie. Vystúpenie vyústilo do obrovského bublinového tunela. Bolo to WAU. Ďakujeme a tešíme sa na ďalšie novinky.

Text a foto: A. Tulišová

Gerulata cup (November 2018)

V dňoch 15. a 16. 11. 2018 sme sa zúčastnili XIX. ročníka integrovaných hier v stolnom tenise GERULATA CUP 2018 v Rusovciach. Hlavným organizátorom bola Kresťanská liga pre pomoc mentálne postihnutým na Slovensku a ZŠ v Rusovciach, pod záštitou primátora mesta Bratislava Iva Nesrovlna a starostov obcí Rusovce, Jarovce a Čunovo.

Na tomto turnaji sa zúčastnili športovci z nášho zariadenia a to Mojmir Cikrai, Michal Hvozda a Ivana Vančová. Súťaže prebiehali v kategóriách klienti DSS a ZPB muži, ženy - bez vekového obmedzenia a žiaci špeciálnych základných škôl z Bratislavy spolu s rovesníkmi zo ZŠ v Rusovciach a zo ZŠ v Jarovciach.

Prvý deň muži súťažili v troch skupinách systémom každý s každým a ženy v jednej skupine. Postúpili sme do ďalšieho kola, ktoré sa uskutočnilo na druhý deň. Za účasť sme dostali symbolickú športovú trofej. Naši športovci sa snažili a vydali zo seba maximum, zvíťazil športový duch a dobrá nálada. Naďalej sa budeme snažiť trénovať, aby sme mohli aj o rok reprezentovať naše zariadenie.

Text a foto: L. Beliančinová

Výtvarný salón ZPMP

(November 2018)

Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v SR, LESY SR, št. Podnik Lesnícke a drevárske múzeum, ZPMP vo Zvolene a DSS Symbia vo Zvolene usporiadali 23. ročník súťažnej prehliadky prác ľudí s mentálnym postihnutím Výtvarný salón ZPMP 2018 s témou „V krajine snov“.

Naši arteterapeuti Renata Frešová a Michal Kralovič nelenili a i tento rok do súťaže prihlásili diela našich klientov. A oplátilo sa. Odborná porota udelila ocenenie dielam našich klientov pod vedením Renaty Frešovej nasledovne:

Cena pre jednotlivcov:

Fuchs Michal, cena za pastel: Dovolenka
Hvozda Michal, cena za pastel: Sen o domácom zvieratku

Cena za stvárnenie témy „V krajine snov“:

Slezák Adrián, Sen podľa Nilsa Holgersona

Slávnostná vernisáž výstavy bude 22. 11. 2018 v Lesníckom a drevárskom múzeu vo Zvolene a výstava potrvá do 10. 01. 2019.

Text: A. Forgáčová, foto: internet

Naše trhy

Vyrábame krásne, jedinečné, originál Hande Made výrobky. A pred Vianocami a Veľkou Nocou ich ponúkame na našich trhoch. Sami ponúkame, predávame, a áno aj sa snažíme pracovať s peniazmi.

Text: A. Tulisová, foto: A. Tulisová, E. Forgáč

Ludia dobrej vôle alebo naši DOBROVOLNÍCI

„Milí naši dobrovolníci. Život v našom zariadení aj prostredníctvom Vás naďalej dostáva tú správnu príchuť.

Je pre nás veľkou ctou a obohatením, že ste medzi nami a že Vás smieme poznať.

Ste pre nás vzácní a neoceniteľní. Aj takto Vám chceme vyjadriť naše veľké ĎAKUJEME!!!!“

...naším novým dobrovolníkom...

Katke Jaurovej

Od októbra 2018 priama práca s klientmi, momentálne turistický krúžok.

Šimonovi Čajágimu

Od apríla 2018 pomoc pri upratovaní a údržbe areálu, pomoc pri výrobe terapeutických pomôcok.

...našej „ukončenej“ dobrovolníčke a zároveň novej kolegyni :o)...

Dade Michalkovej

„Prvý krát som zariadenie navštívila takmer pred tromi rokmi ako povinnú exkurziu v rámci štúdia na vysokej škole. V tom čase som určite ani len nešpila, že raz budem jeho súčasťou a stane sa mi profesijným domovom. Moje liečebno pedagogické „ja“ sa dlho sústreďovalo hlavne na detských klientov a práve k nim smerovala moja profilácia. Až do dňa, kedy som kvôli nezisteným problémom nemohla nastúpiť na prax k deťom s FAS a jediné voľné miesto bolo práve pri dospelákoch. Tak som na namotivovala

a povedala si, že to dáko vydržím. Ako som to vydržala :) Okrem času určeného na prax som tu začala bývať akosi dlhšie. Postupne som sa stala dobrovolníčkou - primárne pri činnostiach v drevárskej dielni. Práve z tohto prostredia pramenila inšpirácia na moju bakalársku prácu. A napokon mi toto miesto prirástlo k srdcu a od marca 2018 je zo mňa aj zamestnanec. Náhody predsa len neexistujú. A čo ma presvedčilo a zlomilo? Skúsenosť sama. To, že si každý deň môžem vybrať z radov zamestnancov i klientov môj osobný vzor v jedinečných oblastiach. To, že (skoro :D) vždy idem do práce s úsmevom. To, že mi na myseľ prichádza tisícky drobných, krátkych momentov, ktoré ma uistujú v tom, že to, čo robíme na veľký zmysel.“

...naším psím terapeutom

Sme vďační, že nás i naďalej v tomto roku svojou aktívnou účasťou a terapeutickými účinkami navštevujú dobrovolníci z Canistarapia Teamu. Ďakujeme najmä p. Marcelu Buriankovej, ktorá za tím všetkým stojí, vedie a organizuje.

Text a foto: A. Tulisová

...Čestnej stráží prezidenta Slovenskej republiky (foto

pod vedením plk. Ing. Miroslava Ištivána za ich už tradičnú prítomnosť a pomoc na športových hrách i Regionálnych plaveckých pretekoch pre ľudí s mentálnym postihnutím...

... Hasičskému a záchranému útvaru mesta Bratislava za ich prítomnosť a pomoc na Regionálnych plaveckých pretekoch pre ľudí s mentálnym postihnutím...

...študentom Pedagogickej a sociálnej akadémie

naším susedom na Bullovej ulici pod vedením p. profesorky L. Štanclovej za ich pomoc na športových hrách...

...študentom FTVŠ UK z Katedry športov v prírode a plávania

pod vedením Prof. PaedDr. Yvetty Macejkovej za ich pomoc na Regionálnych plaveckých pretekoch pre ľudí s mentálnym postihnutím.

Text: A. Forgáčová, foto: archív DSSPKM

Projekt „Naše mesto“

Už tradičná dobrovoľnícka akcia Naše mesto, ktorú organizuje Nadácia Pontis, neunikla našej pozornosti ani tento rok. Keďže núdzu o prácu u nás nikdy nie je, pod názvom Šťastný domov sme sa prihlásili s aktivitami na všetkých troch miestach, ktoré DSSpKM obýva:

• na Lipského s aktivitami „Čisté okná“ a „Farebná jedáleň,“ (foto 17)

• na Hontianskej 12 a 16 s aktivitou „Poriadok na Hontianskej“

• na Ľ. Zúbka s aktivitou „Čistý dvor,“ (foto 16)

Dobrovoľníci sa nahlásili a tak sme ich 8. júna 2018 s pracovným nasadením u nás privítali. „Poriadok na Hontianskej“ sa chytili dobrovoľníci zo spoločnosti Jones Lang LaSalle, s.r.o., „Čistý dvor“ zaujal dobrovoľníčku z Tatra banky, a.s. a „Farebnú jedáleň“ si pod patronát zobrali dobrovoľníci zo spoločnosti Linde Global IT services, s.r.o. Aj „Čisté okná“ dobrovoľníkov zaujali, no nakoniec sa táto aktivita neuskutočnila.

strávili jeden výnimočný deň pre nás. Veríme, že ste od nás odchádzali nielen s dobrým pocitom skvele vykonanej práce, ale i o kúsok šlachetnejší, pretože „Práca šľachtí človeka!“

Milí dobrovoľníci. ĎAKUJEME, že ste s nami

Text: A. Forgáčová, Foto: M. Ješová, M. Vilhanová, I. Kubincová

Snívajte s nami...

Asi každý človek rád zveľaďuje prostredie okolo seba doma, v práci, pri rôznych činnostiach v interiéri, exteriéri, ... Rovnako tomu je i u nás. Aj my radi pracujeme na tom, aby sme sa v našom pracovnom prostredí nielen

dobre cítili, ale aby bolo aj praktické, moderné, motivačné, bezpečné, jednoducho aby zvyšovalo kvalitu života. Máme veľa malých i veľkých snov, ktoré snívame. No niektoré sa nám vďaka podpore mnohých donorov, medzi ktorých patríte možno aj Vy, tento rok splnili. Pozrite sa na ne :o)

Naša vlastná kuchynka

Najprv bola myšlienka, potom túžba, neskôr sa ukázala aj možnosť a cesta. A zrazu máme namiesto starého kumbálu krásnu novú kuchynku. A môžeme sa učiť variť. A aj varíme, pečieme a jeme. Mňam.

Za túto možnosť ĎAKUJEME Nadácii ČSOB, ktorá ho podporila v plnej finančnej výške i všetkým, ktorí nám s tým pomáhali.

Vyvýšené záhony (foto 5-9)

Túžili sme pestovať svoju vlastnú zeleninu a bylinky. Sledovať ako z malého semienka vyrastie rastlina, na nej plod, na ktorom si môžeme pochutnať. Po dlhých prípravách a zháňaní materiálu potrebného na záhony (staré palety, nopová fólia, zemina, a i.) sa nám to tento rok konečne podarilo. Dali sme hlavy aj ruky

dohromady a pestujeme. Šikovní klienti a Erik F. zhmotnili našu predstavu. Opäť splnený jeden malý veľký sen.

Text: A. Tulisová, foto: A. Tulisová, I. Spielböcková, E. Forgáč

Čo je dôležité ?

Odbornosť, vzťahy, vybavenie, peniaze. Tie posledné (peniaze) sú často prvé a pomáhajú nám v tom ostatnom. Môžeme ísť na seminár, môžeme sa naučiť niečo nové, môžeme kúpiť nové pomôcky... potom sa nám lepšie pracuje. A hoci tí prví, pre ktorých to robíme (naši klienti), sú v tomto reťazci na konci, majú z toho najväčší zisk a prospech.

Aj takto sa budujú dobré vzťahy s kolegami, s klientmi, s rodičmi, s ostatnými...

Tento rok by sa nám malo dariť – peňazi sme dostali ozaj dosť. Pravdepodobne vraj za to môžu vyššie dane, takže vlastne sme si prispeli aj my sami – ale tešíme sa.

Vďaka dotácii od zriaďovateľa BSK budeme mať nové bráničky do každej skupiny, veľké brány do garáže, novú hydraulickú stoličku do vane, opravené terasy pre malé deti na Ľ. Zúbka aj pri

drevárskej dielni na Lipského, svetlovody u autistov, nové podlahy v skupinách aj v „obyvákoch“ pre celoročný pobyt, vynovené únikové východy (čím sa vytvorila upratané skladové priestory), nové elektroinštalácie rozvody a ešte kopec iných vecí.

Vďaka TU SME, nášho neinvestičného fondu, sme zase mohli usporiadať Športové hry, Tvorivé dielne, Plavecké preteky, Fašiangbál či výlety s klientmi.

**Všetkým ďakujeme a veríme, že to bude viditeľné na našej práci.
Máme ju radi... je pre nás dôležitá!**

Text: J. Čajágyová

MATULAYOVINY

Z domova...

Projekt Vtáčie búdky z drevárskej dielne DSSpKM

Jednou z novších aktivít drevárskej dielne, na ktorú sme sa v ostatnom čase zamerali, je tvorba vtáčích príbytkov – búdok a krmidiel. Vtáčia búdka má svoje špecifiká podľa vtáčieho druhu. Každý vták totiž potrebuje inú. Tvorba búdok je v súlade s manuálom, ktorý vydala Slovenská ornitologická spoločnosť. Búdka musí mať svoje rozmery, veľkosť vletového otvoru a čo je najdôležitejšie, musí byť otvárateľná, aby sme ju mohli vždy pred sezónou

vyčistiť.

Celý proces tvorby sa snažíme zjednodušiť na maximálne možnú mieru. Nevyhnutná redukcia pracovných postupov je zameraná čo možno najviac na klienta. Jej cieľom je postupný rozvoj praktických zručností klientov na všetkých úrovniach. Od prípravy materiálu, samotnej výroby až po distribúciu. Mnohí klienti si pri práci mohli vyskúšať merať, rezať, pilovať, šmirglovať, zaobchádzať s kladivom a kľincami, natierať či moriť. Každý z nich, samozrejme, inklinuje k inému typu práce, niekto radšej pracuje s drevom, iný s farbami. Človek so znevýhodnením získa týmto spôsobom ucelený pohľad na význam svojej práce.

Za otvárateľnú časť kvôli vyčisteniu sme si zvolili predok búdky, tzv. „čelo“. Vznikla nám tak samostatná doska, ktorú skrášľujeme maľbou v arteterapeutickom ateliéri pod vedením našich arteterapeutov Michala Kraloviča a Renaty Frešovej. Pod ich supervíziou vznikajú neopakovateľné diela, ktoré dávajú možnosť realizovať sa aj tým klientom, ktorí nenavštevujú drevársku dielňu.

Vtáčie búdky a krmidlá nie sú len pre naše potreby, ale

naopak putujú do širokého okolia, aby slúžili mnohým. Expedovali sme už okolo 90 kusov. Začalo sa to rodinnými príslušníkmi, pokračovalo priateľmi, osádzali sme ich v záhrade nášho zariadenia i v rámci komunitných akcií v Dúbravke, na ktorých sme sa zúčastňovali. No a v poslednej dobe ľudia len zazvonia a prídu si osobne vybrať búdku podľa svojich predstáv. Mnohé z nich tak už plnia svoj účel možno aj medzi Vami.

Aj touto aktivitou sa snažíme prispieť svojou troškou, aby nám všetkým bolo lepšie. V tomto prípade spevavšie...

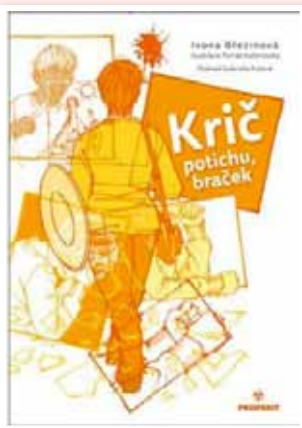
Text: E. Forgáč, M. Kralovič, foto: E. Forgáč

Zo sveta knihy...

Krič potichu, braček

Ivana Březinová

Ivana Březinová vo svojej knihe prináša vzácnu možnosť nahliadnúť do života Jeremiáša, ktorý je iný ako väčšina jeho rovesníkov. Odlišnosť pramení z jeho autistickej poruchy, ktorá ovplyvňuje život rodiny, do ktorej patrí mama a Remiho dvojča Pamela, ktorá s ním prežíva blízky, no pre všetkých náročný vzťah. Prostredníctvom čítavo podaného príbehu s množstvom emočných situácií sa zoznamujeme s dušou ľudí s autizmom. Autorka s humorom, realisticky, no zároveň s citom ponúka mladým, ale aj dospelým čitateľom možnosť odhodiť predsudky o nezvyčajnom správaní a inakosti, ktorú ľudia do našej spoločnosti prinášajú a tiež hodnotnú pomocku k zvýšeniu citlivosti a empatie voči odlišnému vnímaniu nášho často stereotypného pohľadu na svet

Počet strán 208, jazyk slovenský, rok vydania 2017.

Zo sveta filmu...

Niečo navyč

Dokumentárny film Niečo navyč je reakcia na strach spoločnosti z Downovho syndrómu a predsudky. Bez patetických fráz a zjednodušovania vykresľuje osobný príbeh Dorotky a jej rodiny, ktorý odhaľuje pestrofarebný svet naplnenia a šťastia. Príbehom sa prelínajú nácviky novej divadelnej hry v prostredí divadelného súboru Dúhadlo, v ktorom Dorotka hru skúša. Táto alternatívna forma vyjadrenia jej pomáha osobnostne rásť a získavať schopnosti pre budúce povolanie.

Vďaka blízkeho kontaktu s protagonistkou filmu postavenému na dôvere a priateľstve sa podarilo nakrútiť nielen jej bežné fungovanie, ale aj jej osobný, intimný svet. Charakterom výpovede nemá tento dokument v kontexte slovenského filmu obdobu. Skladbou situácií a momentov vzniká príbeh, ktorý podáva svedectvo o tom, že ľudia s Downovým syndrómom majú skutočne niečo (na) viac. Niečo, čo ich nerobí nadbytočnými ani menejcennými. Práve naopak, film búra mýty a predsudky o tomto syndróme a pomáha pochopiť, že ľudia s touto diagnózou dokážu byť prínosom tak pre svoju rodinu, ako aj pre spoločnosť. Netreba sa báť dať im šancu, pretože majú na to, aby sa jej nielen chopili, ale ju aj niekoľkonásobne vrátili.

Dokumentárny film, Slovensko, 2017, 67 min.
Hudba: Ľubica Čekovská
Réžia: Palo Kadlečík, Martin Šenc

Chlapec z kociek (foto 13)

Život nie je vždy len hra, ale hry nám pomáhajú žiť

Keith Stuart

Alexovi sa rozpadá život. Svoju ženu Jody miluje a takisto aj svojho autistického syna Sama, ale nedokáže unieť každodennú realitu Samovej „inakosti“ a problémy, ktoré ich dusia. Opustí rodinu, navyše stratí prácu a ocitne sa tak úplne na dne. Po čase vstúpi do Samovho života prostredníctvom Mineraftu. Sam túto hru miluje a v spoloč-

nom virtuálnom priestore počítačovej hry začnú komunikovať a spoznávať sa. Nešťastná rozbitá rodina sa cez toto nové puto medzi otcom a synom ocitne v celkom novej situácii...

Počet strán 400, jazyk slovenský, rok vydania 2017.

„HVOZDOVINY...“

Milí čitatelia.

Záverom už tradične čerešnička z dielne Michala Hvozdu :o)))

HREBEŇOVKA

Príšera, ohava	K	Otočené osýpky	N	Syn z rozprávky o Mlázgoycoch	P	Posledný deň víkend	S	Vyrastená simonka	D	Slovenský come back
A	Drevená loď	O	Nakresli značku, označ	R	Miesto pod hájom	A	Nie veselý	A	Vráta v byte	T

Niekedy máme pocit, že náš život je... (dokončenie v tajničke)

- Objednal som si roj včiel z Turecka.
- Prečo až z takej diaľky?
- Keď ja mám strašne rád turecký med...

Na pohotovosť príde pán s opuchnutými ústami. Zubár mu prezrie boľavý zub a povie:

- Samozrejme, ten zub musí ísť von. Ale vytrhnem vám ho až ráno...
- A to prečo? - **zdesí sa pacient** - Vari vám končí služba?!
- To nie... - **priznal zubár a dodal** - len nebudem riskovať. Viete okolo samé bytovky a už dvakrát som dostal pokutu za rušenie nočného pokoja...

Všetkým želáme veľa zdravia, pohody a príjemné prežitie vianočných sviatkov.
Redakčná rada: I. Bezáková, A. Forgáčová, M. Hvozda

Naše kontakty
Tel: 02/ 6436 2508, 02/ 6436 4262
Fax: 02/ 6436 4262, 02/ 6446 2052
e-mail: dsspkm@dsspkm.sk
autisti@dsspkm.sk
www.dsspkm.sk

Číslo nášho darovacieho účtu:
IbAN: SK20 8180 0000 0070 0047 2261
Náš Neinvestičný fond TU Sme
číslo účtu: 170121737/0900
IbAN: SK63 0900 0000 0001 7012 1737

K
**KNÍHTLAČ
GERTHOFFER**

grafická úprava a tlač:
Kníhtlač Gerthofer, Struhárová 2, Zohor
e-mail: knihtlac@gerthofer.sk, tel.: 02 / 659 61 50